

Utvärdering av "Den Nya Älgförvaltningen" Öster Malma 14 08 28

Salen var välfylld när jag som en av de sista kom dit. Var bra för jag fick en stol på kanten med gott om benutrymme.

Klöviltskonsulent Göran Bergqvist Öster Malma

Mål för den nya älgförvaltningen:

- Adaptiv
- Kostnadseffektiv
- Ökat markägareinflytande

Vi har nu 149 Älgförvaltningsområden, ÄFO, i landet. Skall vara naturligt avgränsade områden för förvaltningen. Det har nu blivit färre registreringar, licens och ÄSO. Förut fanns 25 000 registrerade områden det antalet har minskat med 80%.

För ÄSO, Älgskötselområde, krävs att man kan skjuta minst 10 vuxna/år.

Man har återinfört statlig fällavgift för kalv.

Höjt registreringsavgiften till 2 300:-

Statliga fällavgifterna har ökat med 36% från 25 till 34 miljoner.

Om man jämför med att det tidigare inte var fällavgift för kalv så är ökningen 63% (Kostnadseffektivt för vem?)

Möjligen för Länsstyrelserna som varit effektiva på att höja jägarnas kostnader)

96% av intäkterna är fällavgifter och 4% för registreringar.

Snittkostnaden per Älgförvaltningsgrupp, ÄFG, är 47 666:-, dvs. per medlem 7 944:-. Låga kostnader då många inte tar ut reseersättning för mötesresor.

Anslagits för spillningsinventeringar har 1,6 MSEK och för GPS Norrbotten 1,9 MSEK.

Att notera:

Beslut ej tagna i enhällighet: 6,3%. Ordförande använt utslagsrösten i 22% av fallen.

Trend att anse att fodertillgången minskar, 34%.

18% anser att skadorna på tall är tolerabla, 82% att de är för omfattande.

Älgstammens utveckling: Ökat 34%, oförändrad 46%, minskat 20%.

Anser att älgstammen ska: öka 4%, oförändrad 40%, minska 56%.

Årliga rovdjurspredationen på älg är 13 300 därav varg 6 400. Resten tas av björn.

Man hade senaste året planerat en avskjutning på 100 00 älgar. Planuppfyllelsen blev 94%.

ÄSO gjorde genomsnittligt sämre planer än vad ÄFO gjorde. 44% av ÄSO:s planer ligger inom $\pm 10\%$ som är Naturvårdsverkets krav. Stora ÄSO gör bättre planer än små ÄSO vad gäller planuppfyllnad.

Summering av uppställda mål för Ny Älgförvaltning:

- Adaptiv: Ja på ÄFO-nivå, nej på ÄSO-nivå.
- Kostnadseffektiv: Nej.
- Markägareinflytande: Ja "Omsorg om skogen" ÄFO-plan styr. Utslagsröst används.

Fredrik Widemo Forskningsstrateg Öster Malma: Synen på älg och skogsskador

Få jägare anser att det är för mycket älg. De flesta tycker att det är lagom. Många vill ha fler älgar men deras andel minskar.

I Värmland tycker jägarna att det är för få älgar, 49,4%.

Om älgstammen ökat från 2009 till 2012 så är man inte så sugen på att få fler.

Privata skogsägare tyckte 2010 att det var lagom. Hade man större areal skog så var man negativare. Gränsen gick vid 50 ha men planade rätt snabbt ut så man blev inte mer negativ ju om man hade riktigt mycket skog.

Vargpåverkade områden ville ha mer älg.

I de områden där björnen finns så har den stark påverkan.

Gles älgstam ger större risk för vargangrepp på hunden för den måste söka ut långt. Stor exponeringstid och yta gentemot vargen.

Jägare som också är markägare tycker skogsskadorna är rimliga.

Vilt som anses skada grödor:

1. Vildsvin
2. Gäss
3. Älg

Nyttigaste inventeringsmetoderna för älgförvaltningen tycker jagarna är:

1. Avskjutningsstatistik
2. Älg-OBS
3. Flyginventering
4. Äbin
5. Spillningsinventering (Antagligen inte så populär då den kräver eget arbete)
6. Käke + livmoder (Olycklig gruppering av två olika metoder)
7. Foderprognos

Trenden bland jägarna är att fler tycker att det är lagom med älg. Stora regionala variationer.

Göran Bergqvist: Har vi rätt data?**Bästa metoderna:**

1. Avskjutningsstatistik
2. Älg-OBS
3. Spillningsinventering
4. Kalvvikter

Att notera:

Hälften av älgarna skjuts inom 4 veckor. 90% inom 11 veckor.

Viltdata redovisar Älg-OBS. Ingår i Allmänna Uppdraget.

Totalt rapporteras 5,4 miljoner OBS-timmar.

91 % av ÄFO har minst 5 000 OBS-timmar vilket är den statistiska gränsen för säkra resultat.

39% av antalet ÄFO har spillningsinventering. 19% av arealen har spillningsinventering.

För analys av vikter krävs minst 50 vikter

61% av kalvarna vägs och rapporteras.

78% av ÄFO har minst 50 kalvvikter.

85% av ÄFO rapporterar taggantal på fällda tjurar.

40% av ÄFO rapporterar vikter på vuxna.

20% av ÄFO rapporterar ålder.

Bäst information får man fram via Viltdata. Sämst kvalitet på rapporterna som går in direkt på Älgdata, myndighetssystemet.

Har vi tillräckligt med data?

- Avskjutning: Ja
- Älg-OBS: Ja
- Spillningsdata: Tveksamt. Frågetecken i norr. I Mellansverige ökar andelen inventerade marker.
- Kalvvikter: Ja

Zoologiskt konservatorsarbete

- 35 föreningsmedlemmar i SZK. Hemsida: www.szk.se
- Hög medelålder
- Mycket myndighetskrav på verksamheten. Naturligtvis EU-krav.
- Många regler är osynkroniserade regler om hantering av kött, trofé och skinn.
- Nya konservatorer utbildas enbart genom att gå som lärling hos etablerad konservator.

Kjell Danell: Älgförvaltning förr, nu och i framtiden.

- "Vi är bra på älg"
- Gustav Vasa manade fogdar och allmoge att hushålla med älgen.
- Älgen blev nästan utplånad under 1700-talet.
- Recept mot utplåning blev: Totalt jaktförbud i vissa län kalförbud i vissa län. Totalt kalvförbud 1921-39 i hela landet. Koförbud. Kort jakttid.
- För att stödja älgstammen och införda begränsningar så infördes bevakning, strängare straff, arealbaserad avskjutning, JVO, licensområden, jaktvårdskonsulenter och forskning.
- Populationsekologisk kunskap omsätts i praktiskt arbete.
- 1982 fälldes 175 000 älgar. All time high.
- 2013 fälldes 96 000.
- Arealbaserad avskjutning är effektiv metod för förvaltning.
- Svårt att "känna av" älgstammens storlek och dödlighet.
- Vi har en fin älgstam vid normala tätheter.
- Viktigt med regional och lokal kunskap.

Utmaningar:

- Samhället ifrågasätter allt mer.
- Ekosystemperspektiv nödvändigt.
- Färre jägare med sämre kunskaper. För många bor i stan och är för lite i skogen.

Att fundera över:

- Vilka 4 faktorer påverkar en populations storlek?
- Vad är "genetisk drift"?
- Vad är resiliens?
- Vad är motsatsen till samförvaltning?

Bekymmersamt med för mycket granskog utan lövinslag.

Slutdebatt: Kristina, jaktledare Norrbotten, Kjell, jaktansvarig Sveaskog, Kjell, riks jaktvårdskonsulent

Kristina: I norr ger jägarrepresentanterna i ÄFO upp pga. storskogsbrukets attityder och att de kör över i Älgförvaltningsgrupperna.

Kjell: Bra med stora ÄFO. Bra att allt fler tycker älgstammen är "lagom stor". Tycker det är för höga skadenivåer. Vi behöver vara överens. (Men det verkade som han då menade: På storskogsbrukets villkor) Gillar kravet på $\pm 10\%$ marginal för avvikelse per år, inte för hela planperioden. Vill ta greppet om allt klövvilt. (Antingen avsåg han att ta ett helhetsgrepp eller så gällde det makt. Framgick inte helt klart)

Daniel: Ekonomin i älgförvaltningen behöver justeras. Behöver bli kostnadseffektiv. Komplicerat med rovdjur ur förvaltningssynpunkt. Komplicerat med många klövviltsarter samtidigt. Inte tillräckligt studerat. Vi har inte tillräcklig kunskap inom ÄFO. Jägareförbundet behöver göra mer i kunskapsfrågan. Synd att man inte från storskogsbrukets sida kan enas med jägarna. När markägarna använder utslagsrösten för att få igenom sitt så kommer vi ingen vart. Vi behöver komma överens. Behövs en ödmjukare attityd från vissa större skogsbolags sida. Älgdata-systemet som länsstyrelserna använder sig av blev inte bra. (Då reste sig en figur som var systemdelansvarig sig upp och tyckte att man fick inte tycka illa om systemet och det var minsann det officiella systemet)

Vid pennen och datorn: Henrik Nyström